

en/intprop/index.htm

11. The materials on the activities of the EU in the field of protection of intellectual property, placed on a special website of the European Commission: http://www.europa.eu/int/comm/internal_market/en/intprop/index.htm

12. Fawcett D., Kemp J.A. The Community Patent Project in European Union // World Intellectual Property Review. – 2003. – Vol.17. – № 5. – P. 19-22.

УДК 349.3

Басова І. С., аспірант,
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України,
м. Київ, Україна

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ ТА ЇХ МІСЦЕ В РЕФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Тимчасова окупація Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та проведення антитерористичної операції в окремих районах Луганської та Донецької областей стали серйозним випробуванням для України та її громадян. Сотні тисяч людей змінили своє місце проживання та праці. Особливо стресовою і травматичною ситуацією ці події стали для дітей, інвалідів, осіб похилого віку. Такі особи, беззаперечно потребують захисту та забезпечення з боку держави, в першу чергу, соціального. Ці обставини стали викликом для держави, суспільства та сучасної науки права соціального забезпечення. Проблема внутрішнього переміщення, у теперішньому її вигляді, є абсолютно новою та малодослідженою. Таким чином, визначення правового статусу та шляхів удосконалення правового регулювання внутрішньо переміщених осіб – одне із головних завдань.

Сьогодні вже стало очевидним, що в науці з'явився раніше невідомий, новий суб'єкт – внутрішньо переміщені особи. Поява останнього постала актуальним питанням у праві соціального забезпечення. У науковій юридичній літературі поширені такі терміни як: «внутрішні мігранти», «вимушені переселенці», «особи, переміщені всередині країни», «внутрішньо переміщені особи» та інші. В англомовних джерелах усі ці поняття відповідають терміну «*internally displaced persons*», що дослівно перекладається як внутрішньо переміщені особи (далі – ВПО). Вперше цей термін був закріплений у Керівних принципах з питань переміщення осіб всередині країни [1] ООН (1998), в яких сформульовані права внутрішньо переміщених осіб і зобов'язання держав щодо до цієї категорії населення. Вказані принципи хоча і не є обов'язковими, проте засновані на нормах міжнародного права, отже покликані бути орієнтиром для країн при плануванні і розробці ефективних заходів, необхідних при вирішенні проблем внутрішньо переміщених осіб.

Законодавча база щодо правового регулювання внутрішньо переміщених осіб, насамперед особливостей соціального захисту, перебуває на шляху становлення. Першим прикладом законодавчого врегулювання питань внутрішньо переміщених осіб стало прийняття Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» [2] (далі – Закон) від 20.11.2014 р. № 1706, який став визначальним при формуванні соціальної політики держави щодо цієї категорії осіб в Україні. Законом визначено поняття внутрішньо переміщеної особи в Україні, підстави набуття правового статусу ВПО, права та обов'язки такої категорії громадян, гарантії їх соціального захисту та підтримки тощо. Не дивлячись на наведене, залишається низка проблемних питань, що потребують правового регулювання. Відповідно до ст. 1 Закону – внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Законодавча дефініція визначає внутрішньо переміщених осіб як категорію, яка потребує соціального захисту, бо обставини, що спричинили переміщення (зміну місця проживання) є вимушеними, з'явилися раптово, поза волею людини, призвели до зміни звичного способу життя. Соціальне забезпечення ВПО перебуває на стику двох проблем: правовий статус ВПО та їх соціальний захист, як невід'ємна складова забезпечення життєдіяльності. Першочерговими для вирішення є питання: забезпечення тимчасовим житлом, сприяння у працевлаштуванні, надання першочергової грошової допомоги, відновлення соціальних виплат, які були призупинені з причин зміни місця проживання тощо. Відповідно до ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» ВПО мають право на забезпечення тимчасовим житлом за умови оплати вартості комунальних послуг. Однак, не всі ВПО мають можливість відразу сплачувати комунальні послуги, тому, на нашу думку, для найбільш незахищених ВПО (пенсіонери, інваліди з дитинства, багатодітні сім'ї та інші) необхідно передбачити часткову сплату комунальних послуг або звільнення від неї на певний строк.

Не можна не зауважити на тому, що з числа осіб, які вимушено залишили місця постійного проживання, є значна частина людей, які на момент переміщення вже були суб'єктами права соціального забезпечення (пенсіонери, безробітні, інваліди), а з вимушеним внутрішнім переміщенням набули статусу внутрішньо переміщеної особи. Наведе дає зробити висновок, що ці особи, будучи суб'єктом права соціального

забезпечення загалом, набувають ще спеціального правового статусу внутрішньо переміщеної особи зокрема.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що в науці права соціального забезпечення виник новий суб'єкт – внутрішньо переміщена особа. Новостворена законодавча база з питань соціального захисту внутрішньо переміщених осіб не є досконалою та потребує доопрацювання. На нашу думку, для якісного удосконалення правового регулювання статусу ВПО та їх соціального захисту, повинна бути комплексна взаємодія як науки та законодавця, так і органів спеціальної компетенції з волонтерськими та міжнародними організаціями.

Література

1. Руководящие принципы по вопросу перемещения лиц внутри страны / Экономический и социальный Совет ООН (ЭКОСОС) от 22 июля 1998 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/internal_displacement_principles.shtml

2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 листопада 2014 р. № 1706 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>

УДК 347.62

Белуга Ю. М., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВА ПРИРОДА ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ

Соціально-економічний розвиток в українському суспільстві, еволюція сімейних відносин та ставлення до шлюбу цілком об'єктивно і закономірно зумовлюють необхідність існування інституту шлюбного договору в сімейному законодавстві України. Уведення договірної форми майна подружжя не лише сприяє впорядкуванню майнових відносин, а й дозволяє поліпшувати взаємні довірчі відносини між ними.

Шлюбний договір – найновіший в Україні вид договорів. І це, звісно, викликає необхідність дослідження його змісту, елементів та місця в системі договорів. У зв'язку з цим, постає питання про його правову природу.

На думку Ю. С. Червоного, шлюбний договір є сімейно-правовим договором, оскільки його суб'єктами є лише подружжя [1, с. 75]. Але загальна теорія договірної форми майна подружжя поки що практично не розроблена. Недостатнім є уявлення про їх сутність та відмінність від цивільно-правових договорів, класифікацію, форму, умови і наслідки їх недійсності та інші критерії. Відсутність загальних теоретичних розробок з цього питання значно ускладнює вивчення